

HØRINGSNOTAT

Forslag til

Forskrift om rett til langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester - kriterier og ventelister, Lillestrøm kommune, Viken

1. BAKGRUNN FOR FORSKRIFTEN

Bakgrunnen for forskriften er Pasient- og brukerrettighetsloven og Helse- og omsorgstjenesteloven om rett til opphold i sykehjem mm. Det er der lovfestet at pasient eller bruker har rett til langtidsopphold dersom det etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste kommunale tilbudet som kan sikre pasienten og brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Kommunen er forpliktet til å fastsette kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig. Hensikten med slike kriterier er å bidra til bedre forutsigbarhet og mer åpenhet rundt tildelingsprosessen. Forskriften skal også regulere retten til å stå på kommunens venteliste. Dette gjelder de pasienter og brukere som tilfredsstillter kommunens kriterier for langtidsopphold, men som med forsvarlig hjelp kan vente på en langtidsplass. Kommunens forskrift skal også omhandle hvordan kommunen sikrer forsvarlig oppfølging av de som står på venteliste.

Lovens krav er at kommunen skal lage en forskrift som regulerer følgende:

- Kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem og i tilsvarende bolig med heldøgns omsorg og for retten til å stå på venteliste dersom ikke plass tildeles umiddelbart.
- Hvordan kommunen håndterer ventelisten.
- Hvordan kommunen håndterer forsvarlig tjeneste for de som oppfyller kriterier og venter hjemme.

Lillestrøm formannskap har i møte den 23. september 2020 besluttet å sende foreliggende forskrift på høring. Etter høringen vil høringsuttalelsene gjennomgås, og det vil bli fremmet et endelig forslag til forskrift som skal vedtas av Lillestrøm kommunestyre. Den nye forskriften skal ha virkning fra 1. januar 2021.

De tre tidligere kommunene Fet, Skedsmo og Sørum hadde alle slik forskrift, og forslaget som nå sendes på høring er en samling og videreføring av innholdet i forskriftene.

2. MERKNADER TIL FORSKRIFTENS ENKELTE BESTEMMELSER

Til § 1 Formål

Formålet samsvarer med lovens formål, og angir punkter som er nedfelt i aktuelle lovbestemmelser.

Til § 2 Virkeområde

Forskriften gjelder eldre pasienter og brukere som har krav på helse- og omsorgstjenester i Lillestrøm kommune. Dette gjelder de som oppholder seg i kommunen.

Det er videre presisert at personer med omfattende behov for tjenester og som reelt tenker å flytte til kommunen, omfattes av forskriften. Dette samsvarer med føringer gitt i statlig rundskriv I-43/99 om «Ansvaret for å yte pleie- og omsorgstjenester til sterkt pleietrengende ved flytting mellom kommuner».

Det er dessuten spesifisert at denne forskriften gjelder kriterier og venteliste for tildeling av langtidsplasser i sykehjem og tilsvarende boliger med heldøgns tjenester. Det betyr at forskriften er avgrenset til disse tilbudene, og gjelder ikke alle helse- og omsorgstjenester i kommunen.

Til § 3 Definisjoner

Det er gitt enkelte definisjoner i forskriften, som gjenspeiler de hovedelementer forskriften skal regulere.

Langtidsopphold sykehjem er et tidsbegrenset opphold, fortrinnsvis for eldre over 67 år, og er forbeholdt pasienter og brukere som mest sannsynlig vil ha behovet livet ut.

«Tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester» omfatter boliger der beboer skal kunne få kontakt og bistand fra egnet personell, med likeartet responstid som vedkommende ville fått på sykehjem. Tilsyn med pasienten eller brukeren må være likeartet med det tilsynet som ville blitt gitt dersom vedkommende hadde vært innlagt i sykehjem.

Det presiseres at ventelister ikke er et køsystem, og plass på ventelisten gir ikke fortrinnsrett til plass. Dette fremgår også av forarbeidene til lovens bestemmelser om dette temaet.

Kriterier er å anse som vurderingsmomenter, og inngår i en helhetlig, samlet vurdering av den enkelte situasjon. Lovgiver har presisert at det er en helse- og omsorgsfaglig vurdering som skal avgjøre rett til opphold.

Til § 4. Kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem/tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester

I denne bestemmelsen angis kriteriene kommunen vil legge vekt på ved en helhetsvurdering av om pasient eller bruker skal få vedtak om at vedkommende får tildelt langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig.

Innledningsvis presiseres at forskriften omhandler tilbud som ligger i den høyere del av omsorgstrappa, og høyere enn hjemmetjenester. Det presiseres også at kommunen skal samhandle med søker, eventuelt pårørende og verge, i tildelingsprosessen. Brukermedvirkning skal være en del av kommunens saksbehandling.

Kriteriene gis i 10 punkter, og angir de momenter som er mest sentrale ved vurdering av retten til opphold. Temaene er mangeartede, og det er den enkelte brukers individuelle situasjon som skal vurderes.

Det er de samme kriterier som benyttes både ved vurdering av om plass skal tildeles umiddelbart eller om bruker kan settes på venteliste. Avveiningen av de ulike momenter vil gi svaret på om plass tildeles umiddelbart eller om det er forsvarlig at bruker venter hjemme i påvente av plass.

Til § 5 Særlig om vurdering av pasient eller brukers forhold

Denne bestemmelsen har til hensikt å tydeliggjøre og bidra til forutsigbarhet rundt brukerens og pasientens medvirkning og involvering i saksbehandlingsprosessen. I dialogen med bruker, pasient og eventuell representant for denne, er det viktig å få avklart pasient eller brukers ønsker, mestringsnivå og egenressurser og samtykkekompetanse.

Det er også spesifisert at en pasient eller bruker kan takke nei til tilbud om langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig, uten å miste retten til å stå på venteliste. Dette må være en del av den dialogen som er mellom bruker eller pasient og kommunen.

Henvisningen til pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4A er for å sikre at lovens krav følges i situasjoner der en pasient eller bruker ikke er samtykkekompetent og motsetter seg helsehjelp.

Til § 6 Vedtak

Her angis krav til at kommunen skal fatte enkeltvedtak om tildelingen. Dette medfører at det må gis en begrunnelse for vedtaket og at bruker kan klage på vedtaket som er fattet.

Pasient og bruker har krav på et vedtak om at vedkommende oppfyller kommunens kriterier. Vedtak om plass på venteliste skal ha begrunnelse for hvorfor det er forsvarlig at vedkommende ivaretas i eget hjem. Vedtakene gir klagerett til Fylkesmannen.

Til § 7 Ventelister

Her gis nærmere bestemmelser om hvordan kommunen skal håndtere ventelisten over kvalifiserte pasienter og brukere. I forarbeidene til lovens bestemmelse om forskriftens tema er det presisert at ventelisten ikke er en køordning, og forslaget til lokal forskrift tydeliggjør dette. Det vil være den som til enhver tid har det største behovet som skal tildeles langtidsopphold eller tilsvarende bolig når det blir ledig plass.

Vurderingen av den enkelte skal være basert individuelle behov. Den virksomheten som er ansvarlig for ventelisten, skal fortløpende og ved hver tildeling av langtidsopphold på sykehjem eller tilsvarende, vurdere det individuelle behovet til alle som står på ventelisten. Det stilles altså krav til kommunens systematiske oppfølging av ventelistepasienter og brukere.

Forskriften har ikke noen maksimumstid for å stå på venteliste. Det kan være vanskelig for kommunen å forutsi når tildeling vil kunne skje, da individuelle behov er varierende. Personer som står på venteliste, har på forespørsel rett til informasjon om hvor lang tid de må påregne å vente ved å henvende seg til tildelingsenheten.

Forskriften fastslår at kommunen skal sikre at pasienter og brukere har nødvendige og forsvarlige tjenester mens de venter på opphold.

Til § 8 Ikrafttredelse

Det er planlagt at den kommunale forskriften skal tre i kraft fra 1. januar 2021.